

Szentiváni Újság

SANKTIWANER ZEITUNG

**Hasznos segítőink
a kertben** 16.

Oltáskörkép

5.

A település háziorvosait kérdeztük az aktuális helyzetről

Fókuszban a környezetünk

6.

Polgármesteri interjúnkban olvashatnak faluszépítéséről, járvány miatti hivatali kényszerszünetről

Bábák Szentivánon

14.

Egy újjáéledő hivatás régi képviselőire tekintünk vissza

MÁJUSFAÁLLÍTÁS KÉPEKBEN

Bár a korlátozó intézkedések nem tették lehetővé a szokásos ünneplés megtartását, a fát idén is felállította a német nemzetiségi önkormányzat.

Fotók: Markos Ferenc

ELSŐÁLDÓZÁS

Május 9-én 21 gyermek lett elsőáldozó a pilisszentiváni templomban. János atya a következő idézetet adta nekik útravalóul: „Minden forrásom belőled fakad.” (Zsolt. 87,7) Az eseményt a PilisTV stábja rögzítette, a felvétel megtekinthető a televízió YouTube-csatornáján a mellékelt QR-kód mobiltelefonos beolvasásával. További fotóink a pilisszentivan.hu honlapon a galériában.

Faültetés az életért

A lehetőségekhez mérten ünnepélyes keretek között zajlott a közösségi faültetés utolsó állomása május 10-én, a Villa Negra teraszán. Az eseményen az örökbefogadók számára táblákat adott át Poppréné Révay Gyöngyi polgármester, melyet mindenki a saját fájához helyezhetett el.

Ahogy arról már többször beszámoltunk, 2020-ban pályázott Pilisszentiván önkormányzata az Agrárminisztérium által kiírt Országfásítási Programra. A program célja, hogy 2030-ra minimum 27 százaléknyi legyen az erdős terület az országban. A pályázaton a falu 15 hársfát és 15 platánt nyert el. Hosszas tervezés és egyeztetés után a platánokat a focipálya felé vezető út mentén ültették el, a hársfákat pedig a Kuczmag-réten, a kivágott, balesetveszélyes fák helyére. A fákat azzal tette az önkormányzat a lakosság számára még fontosabbá, hogy örökbefogadási akciót hirdetett, melyre egyének, párok, családok és egyesületek jelentkeztek. Az eredeti terv szerint közösen ültették volna el a fákat, de a járványügyi előírások ezt nem tették lehetővé. Így végül a fák „tulajdonosai” ásták ki a gödröket, melyekbe a községgazdálkodás munkatársai ültették el a fákat szakember felügyeletével.

A május 10-ei kis ünnepségen az önkormányzat nevében Poppréné Révay Gyöngyi polgármester – a járvány miatt szerény vendéglátással – köszönte meg az örökbefogadóknak az ültetést és a fák gondozását, hiszen ennek egy részét is vállalták, majd átadta a táblákat, melyet mindenki a saját fájához helyezhet. A táblákon az örökbefogadók által kért felirat szerepel.

„Ez az élet programja. Mert nincs élet növényvilág, erdő nélkül, emberi élet biztosan nincs. Nekünk ez a jövő programja is” – mondta rövid beszédében Poppréné Révay Gyöngyi polgármester.

Palkovics Mária

További képeket a település honlapján, a galériában találunk, az eseményről készült videó pedig elérhető itt:

Újra látogatható a könyvtár

Maszkkal és távolságtartással már látogathatják a községi könyvtárat a védettségi igazolvánnyal rendelkezők. Igazolvány nélkül továbbra is a könyvablakos szolgáltatás érhető el, gyerekek pedig csak igazolvánnyal rendelkező felnőtt kíséretével léphetnek a könyvtárba.

A koronavírus elleni védettség igazolása a védettségi igazolvány és a kapcsolódó okmány (személyi igazolvány, útlevél) bemutatásával történik. Az épület teljes területén kötelező az emberek közötti, legalább 1,5 méteres védőtávolság tartása és az arcot (a szájat és az orrot egyaránt) eltakaró maszk viselése. A könyvtárban maximum három fő tartózkodhat, legfeljebb 15 perces időtartamig.

A védettségi igazolvánnyal nem rendelkezők továbbra is csak a könyvablakon keresztül vehetik igénybe a könyvtár szolgáltatását. A kölcsönözni kívánt könyvek listáját elküldhetik e-mailben a konyvtar@pilisszentivan.hu címre, vagy Messengeren a Községi Könyvtár Pilisszentiván oldalának.

A 18 év alatti, védettségi igazolvánnyal nem rendelkező könyvtárhasználók (gyerekek) akkor léphetnek be a könyvtár tereibe, ha védettségi igazolvánnyal rendelkező kísérővel érkeznek. A 18 év alatti személy is kérhető arra, hogy személyi igazolvánnyal vagy diákigazolvánnyal igazolja kiskorúságát.

A védettség tényének ellenőrzése a szolgáltatás nyújtójának a feladata. Amennyiben ennek nem tesz eleget, bírsággal vagy egyéves bezárással is sújtható.

Egészségünk védelme érdekében kérem a szabályok betartását.

Frankhauserné könyvtáros

BIZTONSÁGUNK SZÁMOKBAN

Pilisszentiván biztonságát a Budaörsi Rendőrkapitányság és a Pilisvörösvári Rendőrőrs biztosítja. A rendőrőrs parancsnoka minden év első negyedében beszámolót készít a közbiztonságról az előző évről vonatkozóan. Összefoglaltuk a 2020-as év legfontosabb adatait.

Pilisszentiván a bűnügyileg kevésbé fertőzött települések közé tartozik – olvasható a beszámolóban. 2020-ban 18 bűncselekményt követtek el, amely 21,7%-os csökkenést jelent a 2019-es 23 bűncselekményhez képest. Ez a szám az elmúlt tíz év egyik legalacsonyabb értéke. (2011-ben a bűncselekmények száma 113 volt.) Csökkent a közterületen elkövetett bűnesetek száma is: míg 2019-ben tíz, addig 2020-ban csak három illet regisztráltak. Csökkenő tendenciát mutat a kiemelten kezelt bűncselekmények száma is, ide sorolhatók a lopások, a lakásbetörések, a rablások és az emberölés. A lopások száma a 2011-ben történt 55-höz képest 2020-ban csak négy volt, a lakásbetörések száma tizenkettőről kettőre esett vissza. Rablás, emberölés kísérlete évek óta nem történt.

A pandémia következtében országszerte megnőtt az online csalások száma, melyeket főleg az online rendelések kapcsán tapasztal a rendőrség (fiktív webáruházak, hamis apróhirdetések). Szintén újszerű elem a romantikus csalás, melynek helyszíne szintén az online tér. Ennek során a magányos, bezárkózott emberektől csalnak ki pénzt, kihasználva érzelmi kiszolgáltatottságukat.

A beszámoló kitér a közlekedésbiztonságra is. 2020-ban 16 alkalommal volt fokozott közúti ellenőrzés, melyben a rendőrőrs állománya mellett a közlekedésrendészet munkatársai is részt vettek. A balesetek okai között első helyen továbbra is a sebességhatár túllépése szerepel, ezt követi az elsőbbségi jog meg nem adása, majd harmadik helyen a követési távolság be nem tartása és végül a kanyarodás szabályainak megsértése.

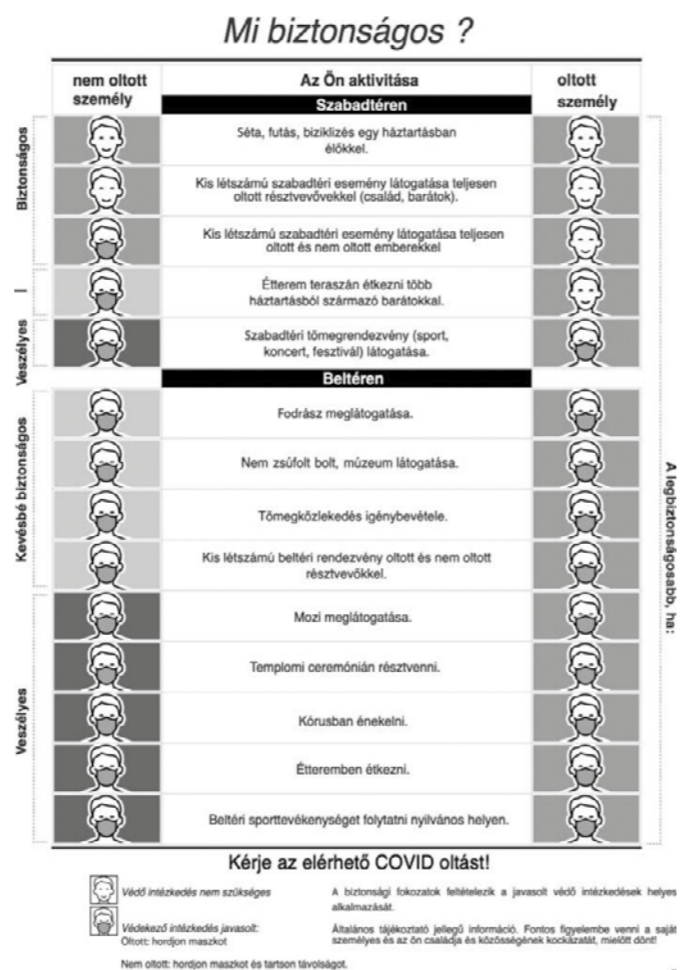
Pilisszentivánon 2020-ban két személysérüléses közúti közlekedési baleset történt, mely megegyezik a 2019-es adatokkal. Halálos kimenetelű közúti közlekedési baleset sem 2019-ben, sem 2020-ban nem volt. Súlyos sérüléses baleset nem történt (2019-ben egy), könnyű sérüléses baleset kettő volt (2019-ben 13).

Hasznos infografika segít dönteni, milyen helyzetekben szükséges a maszk viselése

Az amerikai járványügyi hivatal ajánlása alapján készült egy infografika, melyet a Miérted tudományos ismeretterjesztő magazin tett közzé magyarul (mierted.com/mikor-nem-kell-maszkot-oltani-oltott-szemelyeknek). Ennek segítségével könnyebben el tudjuk dönteni, hogy tervezett találkozón mekkora kockázatot rejt attól függően, hogy élvezzük-e már az oltás védelmét.

Kis létszámú, szabadterén tartott eseményen például, ahol oltott és nem oltott emberek egyaránt részt vesznek, az oltott (és már védett) személyek maszk nélkül lehetnek, a nem oltottaknak azonban még ajánlott a maszk viselése, hogy mindannyiuk számára biztonságos maradjon a találkozó. Az ábra külön árnyalatokkal jelöli a kockázat mértékét.

Fontos tudni, hogy az ajánlás oltott személy alatt azokat érti, akik már az oltás második adagját is megkapták, és kialakult náluk a védettség. Ehhez vakcinánként eltérő idő szükséges, ezért mindenkinek érdemes utánanéznie, hogy a kapott oltásnál mennyi idő kell a védettséghez.

OLTÁSKÖRKÉP SZENTIVÁNON

Országszerte, így településünkön is folyamatosan nő a beoltottak száma. Dr. Gábeli Márta és dr. Nádor Emese háziorvosokat kérdeztük, hol is tartunk május második hetében.

Az oltásokkal nagyon jól haladunk az 1. számú háziorvosi körzetben. Összességében azokkal együtt, akiket én oltottam a rendelőben, és akiket oltópontra irányítottam, mintegy 1400 személy kapta meg valamelyik vakcinát. Ennek jelentős részét a rendelőben mi adtuk be a pácienseknek.

Az oltások szervezésénél már a fiatalabb korosztálynál tartok. Természetesen mindig vannak az oltási névsorban frissen regisztrált idősebb személyek és krónikus betegek, ők előnyt élveznek a fiatal, egészséges személyekkel szemben. A regisztráltakat változatlanul én hívom telefonon a rendelőbe, megadott időpontra, megadott vakcinára. Általánosságban elmondható, hogy Sinopharm vakcina szinte mindig rendelkezésre áll, így azonnal tudom immunizálni az oltásra várakozókat. Pfizer és Moderna oltóanyag limitált mennyiségben érkezik, aki ezek közül szeretné valamelyiket megkapni, annak türelmemre van szüksége, illetve az online felületeket kell figyelnie, mert lehet, hogy oltópontra hamarabb tud időpontot foglalni. Sajnos nem tudom előre megmondani, hogy mikor milyen oltóanyag áll rendelkezésre a rendelőben.

A védettségi igazolvány kiállítása tőlünk független, kiállítása minden esetben egy központi rendszeren keresztül történik. Aki nem kapta meg a védettségi igazolványát, annak azt javaslom, hogy az Ügyfélszolgálaton keresztül vagy a 1818-as telefonszámon érdeklődjön. Akiket mi oltottunk a rendelőben, azoknak az oltása a mi számítógépes rendszerünkben és az EESZT oltási rendszerében is rögzítve van, tehát ha nem érkezett meg a védettségi igazolvány, akkor a központi rendszerben lehet elakadás. Aki átesett koronavírus-fertőzésen, és volt hivatalos pozitív teszteredménye, de valamiért nem kapott még védettségi igazolványt, annak is azt javaslom, hogy a fent említett két elérhetőségen érdeklődjön, mert mi az orvosi rendszerünkben és az országos járványügyi rendszerben (OSZIR) is rögzítjük a koronavírus-fertőzés tényét.

dr. Gábeli Márta

Az oltások terén nagy változásról tudunk beszámolni. Az oltási kampány átlépett a közösségi szakaszról az egyéni felelősségvállalás szakaszába. Ez azt jelenti, hogy több oltóanyag áll rendelkezésre, mint amennyien korábban oltásra regisztráltak, ezért a regisztrált személyek online is foglalhatnak időpontot valamelyik oltópontra, a meghirdetett oltóanyagokra.

Május elején háromféle oltóanyag volt elérhető, de az eeszt.gov.hu oldalon folyamatosan változhat a kínálat. Az online regisztrációval mindenki gondoskodhat a számára megfelelő helyről, időpontról, oltóanyagról. Május 10-től megnyílt a lehetőség a 16–18 éves korosztály számára is, hogy Pfizer vakcinára foglaljanak időpontot.

Május közepére Pilisszentiván 2. számú körzetében 1020 beoltott személy van, és kb. 200-an várnak az oltásra. Vannak közöttük a fertőzésen már átesettek, akiket a betegség után enyhe esetben két hónap múlva, súlyosabb lefolyás esetén három hónap múlva lehet vakcinációban részesíteni.

Oltjuk a várandósokat és a szoptatók kismamákat is. A második körös oltásokra folyamatosan kapjuk az oltóanyagot, viszont a jövőben az egyéni felelősségvállalásra alapozva egyre kevesebb oltóanyagot osztanak szét a praxisokba.

Dr. Nádor Emese

Bicikliút-tervek

Folyamatban van az Óbudát Solymáron át Pilisvörösvárral és Pilisjászfaluval, valamint a Solymárt Pesthidegkúttal összekötő bicikliút tervezése. Szentivánt egyelőre nem érinti a terv.

A magyar kormány egy nagyszabású, országos kerékpárút-fejlesztési programot indított, ennek keretében zajlik a Budapest–Pilisjászfalu közti bicikliút tervezése. A környék polgármesterei ennek előkészítéseként idén januárban először egy videokonferencián egyeztettek Révész Máriusz kormánybiztossal és Vitályos Eszter államtitkárral. Pilisszentivánnal még nem történtek egyeztetések az ügyben, de az önkormányzat szeretné, ha erre mielőbb sor kerülne.

A hosszú távú tervek szerint a megtervezendő bicikliút Budapest és a megyehatár között, az Óbuda – Üröm – Solymár – Pilisvörösvár – Pilisszentiván – Piliscsaba – Pilisjászfalu vonalon fog majd futni, összesen mintegy 15 km hosszban. A nyomvonaltervek elkészítésére a Magyar Közút kapta a megbízást, ők március folyamán felvették a kapcsolatot a települési önkormányzatokkal. A Közút által elküldött nyomvonalterveket az érintett önkormányzatok a szabályozási tervekkel kiegészítve véleményezhették. Az együttműködés nyomán kezd kialakulni az a kerékpárút-hálózati terv, ami egyelőre Óbudát, Solymárt és Pilisvörösvárt köti majd össze.

FÓKUSZBAN A KÖRNYEZETÜNK

E havi interjúnkban főként a környezettudatosságról beszélgettünk Poppréné Révay Gyöngyi polgármesterrel, de szóba kerültek a pályázatok, a múzeummal kapcsolatos tervek és az oltási hajlandóság is.

A járvány a hivatalban dolgozókat sem kímélte, sokan megbetegedtek, és továbbra sincsenek testületi ülések. Hogyan zajlik most a munka, elfogadták már a zárszámadást?

Közel négy hétig volt a hivatal kényszerű szünet, ami azt jelenti, hogy a munka folyt, aki nem volt beteg és volt rá lehetősége, az home office-ban dolgozott, néhányan pedig bejártunk az olyan feladatok miatt, amit csak a hivatalban lehet elvégezni. Sajnos sok kolléga volt érintett, értük nagyon aggódtunk, és a munka is feltorlódt. A veszélyhelyzet ideje alatt továbbra sem lehet egyeztetni a képviselőkkel testületi vagy bizottsági ülések formájában, de természetesen folyamatosan megbeszéljük az ügyeket telefonon vagy videóchatben. Egyetlen döntés sem született az elmúlt több mint egy évben úgy, hogy arról a testület nem egyeztetett. A kollégák a pénzügyi osztályon folyamatosan dolgoznak azon, hogy a zárszámadás elkészüljön. Bízunk benne, hogy a különleges jogrend véget ér, és a zárszámadást rendes testületi ülés keretében fogadhatjuk el, de nem így alakult.

Mi a helyzet a beadott pályázatokkal? Vannak egyéb pályázati lehetőségek?

Az orvosi rendelő felújítására tavaly nyertünk pályázatot, ezt a beruházást hamarosan el is kezdjük, már csak a vállalkozókat kell kiválasztani. Emellett pályáztunk az idén is, hiszen még bőven vannak feladataink. A Ságvári utcában az útburkolatot szeretnénk felújítani, ez egy nagyon magas összeg, itt 40 millió, vissza nem térítendő, önrész nélküli pályázatra adtunk be kérvényt a Magyar Falu Programon belül. Ezenkívül az óvodaudvar felújítására pályáztunk, illetve gépbeszerzésre, szeretnénk ugyanis venni egy padkaseprűt és egy fűkaszt, hogy a falu még tisztább és rendezettebb legyen. Várhatóan ezekről augusztus végére, szeptember elejére megszületnek a döntések. Lenne még több ötletünk is, de azokra még nem jelent meg pályázat.

Hogy haladnak a Ságvári utca munkálatai?

A pályázatot, amit tavaly nyertünk, a viacoloros burkolatra fordítottuk, a munkadíjat pedig nekünk kellett hozzátenni. Így a vízvezeték rekonstrukciója után az ön-

kormányzat rögtön nekilátott elvégezni ezeket a munkákat. Ám láttuk, hogy az, amit megnyertünk burkolati anyagra, tulajdonképpen az utca felé elé. Valójában nem volt kérdés a képviselő-testület előtt, hogy az egész utcának a járdáját fel kell újítani, mert nagyon rossz állapotban volt. Végül azt a döntést hoztuk, hogy nemcsak a munkadíjat adjuk, hanem az utca másik részét is felújítjuk saját költségen. Ez kb. 8,5 millió forint volt. Tudom, hogy az ott élőknek ez nehéz időszak, hiszen több mint fél éve kell kerülni a gépeket, és zaj van, por van, de úgy gondolom, hogy ha a járda mellett az útfelújításra is sikerülne megnyerni a pénzt, akkor ez az utca évtizedekig olyan lenne majd, ahol nyugodtan élhetnek az ott lakók. Ehhez még egy kicsit a türelmüket kérjük.

Volt egy kisebb probléma a zöldhulladék-elszállításban, melyet páran a közösségi médiában tettek szóvá.

Alapvetően nem az egész falut érintette a dolog, csak néhány háztartást. Való igaz, hogy a zöldhulladék elszállítására alkalmas lebomló zsákokat a hulladékszállító cég egy kicsit késve hozta, így hűsvét után elég kevés ideje volt a lakosságnak arra, hogy áttegye azokba a már összeszedett zöldhulladékot. Emiatt kértem a Kommunál-Junk Kft. ügyvezetőjét, tegyék meg azt az engedményt, hogy ne kelljen a zöldhulladékot átpakolni, hiszen ez nagy munka, főleg a sok idős számára, akik egyébként nagyon pedáns rendet tartanak a portáikon. Meg is ígérte a vezető, hogy elszállítják abban, amiben kiteszik az embereket. Ebből keletkezett a félreértés, ugyanis amit mégsem vittek el, azok nem egyszerű fekete vagy kék zsákok voltak, hanem egy másik hulladékszállító cégnek a zsákjai. Emellett akadt olyan, ahol nem volt összekötegelve a zöldhulladék, hanem egyben, nagy méretben tették ki az ágakat. Volt olyan is, aki a tavalyi hulladékot tette ki szétszakadt zsákban. Összesen nyolc vagy kilenc ilyen ház volt, itt fotókat is készített a cég. Mivel azt nem lehetett megvárni, hogy majd valaki elviszi, vagy netán még hozzádobálnak szemetet, ezért az önkormányzat saját költségen elvitette ezeket a szentiváni személtlerakóba. Hangsúlyozom, ez a probléma nagyon keveseket érintett, a település nagy részén rendben zajlott a zöldhulladék-elszállítás.

Figyeljünk tehát arra, hogy csak a lebomló, és a cég saját zsákjában kirakott hulladékot viszik el. Be kell tartani azokat a meghatározott feltételeket, amiket a szállító előír, ami egyébként kormányrendeletben szabályozott előírás. A rosszul kitett szemetet a cég is lefotózza, és a községgazdálkodás emberei is végignézik. Van, amikor kommunális hulladék közé sített, téglát vagy egyéb oda nem illő szemetet tesznek az emberek, ezeket nem válogatják szét ott helyben, hanem egyszerűen otthagyják. Szerencsére ez egyre ritkább. Az viszont még mindig megtörténik, hogy a szelektív hulladékot nem jól teszik ki az emberek.

Fontos tudni, hogy nem viszik el a pizzás dobozt vagy a konzervet, ha abban ételmaradék van.

Úgy tudom, a faluszépítővel együttműködve vannak tervek arra, hogyan hívják fel jobban a lakosság figyelmét a környezettudatosságra, például a zöldhulladékkal vagy a komposztálással kapcsolatban.

Nagyon örülök, hogy a Faluszépítő Egyesület új tagokkal bővült, és akik beléptek, azok friss erővel, megújulva folytatják az egyesület munkáját. Most, hogy egyre nagyobb a zöldfelület, fákat ültetünk, folyamatosan jelentkezünk új fásítási programra, szükség van arra, hogy szemléletet is formáljunk és tanítsuk a felnövekvő nemzedéket arra, hogy felelősséggel tartozunk a környezetünkért. Nagyon sok fontos dolog vetődött fel idén a zöldhulladék kezelésével vagy a virágosítással kapcsolatban. Cél, hogy élhető módon alakítsuk át az életünket úgy, hogy itt helyben mindenki a kertjén belül tudja oldani például a komposztálást. Ebben a Faluszépítő Egyesület is szerepet vállalt. Nagyon örültem, hogy ezzel megkerestek minket, mert így az új kertészünk segítségével össze tudjuk hangolni a községgazdálkodás munkáját az egyesületével. Biztos, hogy nem fog gyorsan menni a folyamat, de remélem, hamarosan ki tudunk alakítani egy új felfogást, egy új szemléletmódot. Úgy nevezem ezt, hogy az „élet programja”. Hogy növényekkel vesszük körül magunkat, gondozzuk őket, figyelünk a környezetünkre, hiszen ez a jövőnk záloga.

Úgy tudom, egyeztetés folyik a szentendrei Ferenczy Múzeummal az egyik kis múzeumépület ügyében. A másik épületet pedig a Helytörténeti Egyesület alakítja, erről már beszélünk is...

Ősszel szimbolikusan átadtam az épület kulcsát a Helytörténeti Egyesület vezetőjének, Kovács Zoltánnak. Ezúton is köszönöm nekik a rendkívüli lelkesedéssel végzett munkájukat, hogy olyan nagy lendülettel készített elő a kiállításokat. A másik épület a Hárs-erdőben lévő ásatások leleteit mutatja be, ezzel kapcsolatban a szentendrei Ferenczy Múzeummal kellett felvenni a kapcsolatot. Több hónapos párbeszéd és kutakodás után a minisztériumtól is megkaptuk az útmutatást, mit kell tennünk ahhoz, hogy ott egy valódi kiállítóhely jöhessen létre. Ha minden igaz, akkor hamarosan egy négyoldalú megállapodást fogunk kötni, ami egyrészt a Ferenczy Múzeum és önkormányzatunk között jön létre, másrészt a kurátor és a régész munkatársak között. A leletek megvannak, jelenleg a múzeum alagsorában tárolják őket, de kell, aki átnézi őket és leírja a fontos adatokat, illetve még valaki, aki mindezt behelyezi egy történelmi környezetbe és megírja úgy az anyagokat, hogy azt később ki tudjuk állítani a leletek mellé. Ha ez a szerződés megvan, akkor a másik kis épületben is megkezdődhet a munka. Valószínűleg a megnyitásra csak késő ősszel kerül majd sor.

A járvány még mindig tart, bár némi javulást mutatnak a számok. Mit tapasztal a faluban? Van-e például oltási hajlandóság a lakosság részéről?

Ezúton is szeretném kifejezni mélységes tiszteletemet és hálámat a három háziorvosunknak, dr. Gábeli Mártának, dr. Nádor Emesének és dr. Bozó Bernadettnek. Minden héten beszélök velük, van, hogy többször is. Tudom, hogy rendkívül fáradtak, hiszen szinte éjjel-nappal oltanak, rendelési időn túl, ünnepnapokon, szombat, vasárnap, és szervezik az oltópontokon való oltást. Még arra is van energiájuk, hogy idős embereknek sofőrt találjanak. Olyan fantasztikus energiával és lelkesedéssel teszik ezt, hogy mélyen meghajtom magam előttük. Szeretném kérni a lakosságot, hogy ha már ennyire jól szervezik az oltást a háziorvosaink, akkor hallgassanak rájuk, és regisztráljon, aki még nem tette. Mindegyik orvosunk rászánja az időt a beszélgetésre arról, hogy milyen oltást kaphat az illető, hova kell mennie, és minden ügyintézésben segítenek. Úgy vélem, ez az egyetlen módja annak, hogy visszakaphassuk az életünket, és újra találkozhatunk egymással az emberek, nem csak zárt körben.

Palkovics Mária

PROGRAMOK JÁRVÁNY ALATT

Balasi Anikó, a település kulturális referense összefoglalta, milyen – természetesen járványkompatibilis – programok színesítették kora tavasszal a szentivániaiak mindennapjait, emellett pedig a gyereknapi tervekről is mesélt.

Pilisszentiváni húsvét

Március 29. és április 1. között egy óriási nyuszi várta a gyerekeket a Fő téren, kosarában egyik oldalukon a pilisi lennel díszített tojásokkal. Aki kedvet érzett, egy egyszerű technikával a másik felét is kidíszíthette, majd felakaszthatta a barkafára.

A közös díszítés rendkívül sikeres volt, ötszáz darab tojás lelt gazdára, vagy került fel a tojásfára.

Költészet napi rejtvenyjáték

Április 11-én, József Attila születésnapján ünnepeljük a magyar költészet napját. Az alkalomra egy rejtvenyjátékkal készült az önkormányzat, melynek során három, a költővel kapcsolatos kérdést kellett megválaszolni. Összesen 42 helyes megfejtés érkezett, ebből három Marktleugastból, Pilisszentiván testvértelepüléséről. Sorsolás útján három szerencsés nyertes egy-egy elegáns kötésű József Attila-, Kosztolányi Dezső-és Ady Endre-kötetet kapott ajándékba. A nyertesek, Kozek Zoltánné, Ugron Ákos Gábor és Konrád Ivett személyesen vették át nyereségüket. Balasi Anikó elmondta: mindenki nagyon hálás volt, örültek a rejtvenyjátékoknak. Véle-

ménye szerint ezzel a játékkal egy másik generációt is sikerült megszólítani.

Gyereknapi

A községi gyereknapi multság eredetileg egyesületi szervezésben valósult volna meg, de a jelenleg érvényes járványügyi korlátozások továbbra sem engedték meg tömegrendezvények tartását. A szervezők úgy gondolták, hogy mégsem gyereknapi a gyereknapi, ha a falu program nélkül marad május utolsó vasárnapján. Éppen ezért az önkormányzat a község három pontján, a Fő téren, a Szent Borbála téren és a focipályánál egy-egy egyedi tervezésű, témájában Szentivánhoz köthető óriás színezőt helyez ki, melyek magassága másfél, szélessége két méter. Ezeket helyben lehet színezni, bármikor a nap folyamán, a gyerekeket a helyszínen színes ceruzák, filcek, zsírkréták is várják.

Az egyedi tervezésű színezőket Poppre Orsolya grafikus, iparművész készíti, a kiszínezett alkotások a későbbiekben is díszíthetik a falu helyiségeit, akár paravánként funkcionálnak.

Szentiváni Újság

Visszatértek a diákok

Május 10-én a Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában is elindult a felső tagozat jelenléti oktatása. Mint azt Milbich Mihályné intézményvezetőtől megtudtuk, csaknem teljes létszámban tértek vissza a tanulók.

Azok a szülők, akik még nem szeretnék iskolába járni a gyerekeket, kérvényezhették az otthon maradási, a hiányzás igazoltnak minősül. A pedagógusok a Kréta rendszerbe töltik fel a tananyagot és a házi feladatot, ezzel segítve az otthon tanulók haladását.

Az online oktatás idejét kihasználva több felújítási, javítási munka is elkezdődött az iskolában. A Magyar Falu Program keretén belül elnyert támogatásból korszerűsítették az iskola világítását, a padlózat felújítását pedig a nyári szünet alatt kezdik meg. Szülői felajánlás révén kijavították a burkolatok és a kerítés hibáit, az iskola ezúton is köszöni a közreműködő szülők munkáját.

A gyerekek sem tétlenkedtek ez idő alatt otthon: az iskola több tanulója is részt vett online tanulmányi versenyeken és rajzpályázatokon, szép eredménnyel.

Május elején rendben lezárult az elsőök beiratkozása, három első osztályban hetven új kisdiák kezdte az évet szeptemberben. Amennyiben a járványügyi szabályok lehetővé teszik, a most még nagycsoportos óvodás gyerekekhez ellátogatnak majd leendő tanítóik.

Az iskola jövőbeni terveiről Milbich Mihályné elmondta, a szokásos tavaszi papírgyűjtést – a környezettudatos nevelés fontossága miatt – megtartják. Emellett jelenléti ballagásra készülnek, de az akkor érvényben lévő szabályoktól függ majd, hogy ez megvalósítható-e. A tervek szerint július első felében nyári napközis tábor is lesz.

Szentiváni Újság

Egy nehéz év, pozitívumokkal

Hathetes zárás után, április 19-én nyitott újra a Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Óvoda. A nyitást teljes fertőtlenítés előzte meg, a korábbi járványügyi szabályok továbbra is érvényesek. Brandhuberné Keszleri Gyöngyvér intézményvezetőt arról kérdeztük, hogyan zajlik most az élet az oviban.

Március 8-ától ügyelet működött, azok a szülők, akik nem tudták megoldani az óvodásuk otthoni felügyeletét, kérvényezhették az intézménybe járást. Az óvoda tornaterme vált csoportszobává: ez elég nagy ahhoz, hogy ne legyenek összezsúfolódva a gyerekek. Azokkal, akik otthon

maradtak, az óvó néni számítógépen, okostelefonon tartották a kapcsolatot, a mesék, foglalkozások átköltöztek az online térbe. A nyitás utáni első héten az óvisok mintegy háromnegyede kezdett el járni, majd fokozatosan tértek vissza a többiek is, május második hetére már telt házzal működött az óvoda.

A szünet alatt elkészült az udvaron egy magaságyás, melyhez a faanyagot Molnár Tamás (Grand-Ács Kft.) biztosította. Az ágyást az óvoda karbantartó munkatársa, Zoli bácsi szerelte össze, majd az óvó néni, Zsuzska néni és Marcsi néni töltötték fel a gyerekek segítségével. Borsóval, paradicsommal, cukkinivel ültették be a kis kertészek.

Összességében elmondható, hogy nehéz volt ez a nevelési év – meséli az intézményvezető. A kommunikáció formája teljesen átalakult, főleg a Messenger és a Facebook csatornáin folyt, az utóbbi hetekben nyílt lehetőség a személyes fogadóórák megtartására. A szülők nem léphetnek az óvodába, a gyerekektől az ajtóban kell elköszönniük, az átöltözésben a dajkák segítenek. Ez eleinte mindenkinek nehéz volt, de a hetek, hónapok során kiderült, hogy van haszna is: a gyerekek sokkal önállóbbak lettek, már a legkisebbek is ügyesen cserélnek ruházatot egyedül. A dajkák, óvónők leterheltebbek, hiszen a járványhelyzet miatti pluszfeladatok mellett kellett helytállniuk.

A nevelési év végén nem maradhat el a gyereknapi, ami az egyetlen közösen megtartható ünnep. Május 25-én, a reggeli után kezdődik a színes program, melyhez a zenét az évről évre visszatérő kedvenc, Muzsikás Péter biztosítja majd.

Szentiváni Újság

Ízelítő a községi könyvtár új könyveiből

A könyvtár ajánlása 2021. május hó (a népi kalendárium pünkösd havának nevezi)

Niels van Hove: Hogyan győztem le a szekálómat?

Alice-t az iskolában szekálni kezdi valaki. Elmondja az anyukájának, és közösen kitalálják, hogyan védje meg magát.

Bernd Flessner: Jövőkutatás - Pillantás az ismeretlenbe

Napjainkban orákulumok helyett a jövőkutató tudósok igyekeznek megjósolni a jövőt. Vajon elhihetjük nekik a robotokról, gondolkodó házakról szóló víziókat?

Vig Balázs: A rettegő fogorvos

A Zománc utca 20-ban rendel a félelmetes Fognyűvő doktor. Az igazság az, hogy Fognyűvő doktor a legféltékeny orvos a világon.

Ina Kieseletter-Petra Wagner: Egy hét anyánál, egy hét apánál

A cseremodell egy újszerű megoldásra biztató minta elvált szülőknek, hogyan élnek a gyerekek a szülei válása után felváltva mindkettőjüknél, kiegyensúlyozottan és jól.

Ilona Bürgel: A munka élvezetének titka - A tevékenység adta siker és életöröm

Életünk nagyobb részében dolgozunk, és leginkább a stressz és a kötelességek jutnak eszünkbe, ha a munkára gondolunk. A szerző megmutatja, hogyan örüljünk a hétfő reggelnek.

MINDENKINEK VAN KÜLDETÉSE

Március közepétől Szemere János atya Solymár és Pilisszentiván plébánosa. Megkértük, meséljen eddigi életútjáról és jövőbeli terveiről a Szentiváni Újság olvasóinak.

ri bazilika. Adonyban van Magyarország legnagyobb gabonarakára. Lajoskomáromban pedig a legjobb búza terem. A viccet félretéve, valóban sok tapasztalatot gyűjtöttem ezeken a helyeken. Sok olyan munkát is el kellett végezni, ami nem kifejezetten papi feladat: építkezni, pályázatokat írni, pénzzel elszámolni, megszerezni a szakembereket – néha én is beálltam dolgozni. Emiatt volt, hogy a lelki élet, az imádság háttérbe szorult, de ezeken a helyeken egyszerűen az alapokat kellett ahhoz felépíteni, hogy legyen hol és kikkel imádkozunk.

Most egészen más a helyzet, ami nyilván a két település, Solymár és Szentiván történelméből, múltjából is adódik. Összetartó a közösség, nem kell az alapjairól felépíteni. Szeretném a feladatokat megosztani, hogy a lelki dolgokat tudjam elsősorban

a kezembe venni. Szeretnék a közösségek életében jelen lenni. Péter apostol első levele is azt mondja, a lelkipásztor dolga, hogy imádkozzon és az evangéliumot hirdesse. Erre szeretnék törekedni.

Mekkora nehézséget jelent, hogy most két település is önhöz tartozik?

Az ideális persze az lenne, mint régen, egy falu – egy plébános. Ám ez már nem lehetséges, így alkalmazkodni kell a jelenlegi helyzethez. Új kihívásokra új választ kell adni. Az előző helyemen hét falu tartozott hozzám, itt most csak kettő, biztosan jobban jelen tudok így lenni mindkét település életében. Ha hívnak, szívesen megyek a faluünnepségekre, hogy annak a lelki oldalát kiemeljem. A két faluban hat szentmise van összesen, ez nem kevés, de azért marad idő a misék utáni találkozásokra. A hitoktatásban is részt szeretnék venni, különösen ami a szentségkiszolgálást illeti. Nagyon örülök, hogy a világi lelkipásztori munkatársakra tudok támaszkodni, stabil emberek, akiknek a jelenléte nagy segítség számomra.

Hogyan látja Szentiván közösségi életét? Várhatóak változások?

A közösségi életben megújuló jelleget látok, lehet miből építkezni. Amit eddig a laikusok csináltak, azt szeretném támogatni, bátorítani, hogy továbbra is ők végezzék, így én

gőzerővel a lelki életre tudok majd koncentrálni. Nagyobb önállóságot szeretnék biztosítani a falunak, ez meg is indult, a két egyházközségi képviselő-testület szétválasztása nemrég megtörtént, így most a maguk kezébe vehették az őket illető dolgok irányítását.

Hirtelen kellett eljőnnie Lajoskomáromból. Nem maradt pap nélkül az a közösség?

Püspök atya döntése nyomán senki nem maradt plébános nélkül: az ercsi plébános került Lajoskomáromba, Ercsibe pedig a dunaiújvárosi káplán.

Sok feladata volt az elmúlt években. Szokott pihenésre is időt szakítani?

Valóban volt, hogy két évig nem vettem ki szabadságot, de már rájöttem, hogy ezt nem szabad. Szívesen túrázom, szeretem a természetet. Könyvet olvasni is szeretek. Ezenkívül van egy baráti köröm, igyekszem velük is időt tölteni, és remélem, itt helyben is kialakulnak majd a kapcsolatok.

A szentelési jelmondata aktuális még ma is?

Két jelmondatom van, mindkettőt aktuálisnak érzem a mai napig. Az egyik, amit diakónussá szentelésemkor választottam, a bírósági munkámhoz is kötődik: „Megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket.” (Jn 8,32) Nem tudom kikerülni, hogy jogász is vagyok. A jogtudományt száraz tudománynak gondoljuk, de az egyházjog egyáltalán nem az. Örök életű isteni törvényekből áll, ami az élet védelme, a vagyon védelme, a szülők tisztelete, a tiszta beszéd. Az utolsó kánon is arra utal, hogy minden döntés a lelkek javára történjen. Az egyházjog az egyház kétezer éves lelkipásztori tapasztalata. Nem annyira egy szigorú törvénybetartatás, hanem az ember Isten felé terelésének és az élhető közösségnek az alapszabályzata. Azoknak nyújt eligazítást, segítséget, akik ennek mentén szeretnének élni. Lassan nyolc éve vagyok gyakorlatban, ez elég volt arra, hogy lássam, sokaknak tud lelki megnyugvást adni.

A másikat a pappá szentelésemre választottam: „Az Úr Lelke van rajtam; azért kent fel engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, elküldött, hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak és látást a vakoknak, hogy szabadon bocsássam a megtörteteket, és hirdessek az Úr kedves esztendejét.” (Lk 4,18–19) Ezt már Izajásnál olvassuk, így ez a mondat összeköti az Ószövetséget az Újszövetséggel. Úgy érzem, papként ez a küldetésem, talán a nevem sem véletlen, hiszen a János jelentése: Isten irgalmas.

Persze nem csak nekem, mindenkinek van egy küldetése. Isten mindenkit céllal teremtett, fontos, hogy ezt felismerjük és ennek mentén tudjunk élni. Bőjte Csaba szokta mondani: „Isten selejtet nem teremtett.” Én is azt gondolom, hogy mindenki ért valamihez, és ezáltal a közösséget is mindenki építi azzal, amihez ő ért.

Komáromi-B. Hajnalka

Miseközvetítés Szentivánról

Április vége óta Pilisszentivánról is közvetít élőben szentmisét a PilisTV. A vasárnap reggeli vagy délelőtti szentmisét felváltva láthatják a hívek Szentivánról, Solymárról és Pilisvörösvárról. A közvetítést megnézhetik a tévében, a letölthető PilisTV applikáción keresztül, valamint a televízió Facebook-oldalán és a YouTube-csatornáján. A vasárnapi misék mellett élőben követhették a május 9-ei szentiváni elsőáldozást is, mely visszanezhető a YouTube-on.

Újra nyitva a Generációk Háza

Május elseje óta újra várja a lakosságot, a civil szervezeteket és a bérlőket a Generációk Háza, természetesen a hatályos járványügyi előírások betartása mellett. A legfontosabb szabályok között szerepel, hogy az intézmény területén a védettségi igazolvánnyal rendelkezőknek és a felügyeletük alatt érkező kiskorúaknak nem kötelező a maszk viselése, illetve hogy kulturális eseményen az vehet részt, aki védett a vírus ellen, valamint a hozzá tartozó 18 év alatti gyermek. Kiskorú gyermek felnőtt kísérő nélkül 10 főben maximalizált csoportos foglalkozásokon vehet csak részt. Zenés, táncos rendezvényt továbbra sem lehet tartani, ahogy tilos a közterületi gyülekezés is. A védettségi igazolványt az intézmény dolgozói jogosultak ellenőrizni.

A Generációk Háza nyitvatartása:

Hétfő: zárva

Kedd: 9–14 óra között

Szerda: 16–21 óra között

Csütörtök: 9–13 és 16–21 óra között

Péntek: 9–14 óra között

Hétfő: rendezvényhez igazítottan

Elérhetőségek:

generaciokhaza@pilisszentivan.hu, 06/70 339 4993

1997. július 14–24., Cserhátszentiván

30 ÉVES A SZENT BORBÁLA CSERKÉSZCSAPAT

„...vadócba rózsat oltok, hogy szebb legyen a föld”. (Mécs László)

Mécs László fenti idézetével indult el 30 éve – 1991 tavaszán – hivatalosan cserkészcsapatunk élete. Egy különös, Szentivánon élő, nagy tudású öreg cserkész, dr. Nádaai Béla vetette el azt a kicsiny magot, aminek hatására hét rátermett nyolcadikos diákkal elkezdtük a cserkészkedést és a csapatszervezést. Nem maradtunk ebben magunkra, rengeteg biztatást, segítséget kaptunk B'labán kívül olyan öregjeinktől, mint Szatory Árpád, „ezeregymesterünk” és Fábry Pali bá' „térképek tudója”. A cserkészszellemiség, -tudás mellett emberségből is példát adtak. Hálás szívvel gondolunk rájuk!

Akkoriban a környéken már működtek csapatok, és vezetőik bevontak minket saját programjaikba. Az új születésének boldog, zsenge időszaka volt ez. A fenntartói szerepet az önkormányzat vállalta fel, és a csapat támogatására megalakult fenntartó testület – Haut József plébános, Gábeli Zoltán, Klinger János, Majtényi Árpád, Marlok Gyula, Szilvássy László – minden segítséget megadott a csapatszervező munkához.

944. számú Szent Borbála Cserkészcsapat néven kaptuk meg működési engedélyünket a Magyar Cserkészszövetségtől. A névválasztást a falu bányászmultra iránti tisztelet ihlette. Gyerekszivajtól lett hangos a környék, amikor az első toborzás

2020. július 10–19., cserkész tábor, Csákvár

kicserkész jelöltjeivel megkezdjük a heti rendszerességű őrsi foglalkozásokat. Nótaszó, sok-sok játék, cserkészképzés (csomózás, tűzrakás, szerszámhasználat, növényismeret, tájékozódás stb.) teremtett vidám hangulatot, egyre erősödő közösséget, amire tovább lehetett építeni.

Jó kapcsolat alakult ki a marktleugasti testvérfaluval is. Ennek volt köszönhető több egymásnál történő vendégség és gyönyörű csapatzászlónk is, amit a csapat indulásakor adományba kaptunk. Nagy öröm volt számunkra az is, amikor egy öreg bányásztól megkaptuk az elhordott bányászkapolna Szent Borbála-festményét, amit sokáig rejtgetett, és megőrzött az utókoroknak.

Cserkészcélra hamarosan egy kis épületet is kaptunk, amit cserkészotthonná alakítottunk. Sajnos ezt később elbontották. Hosszú ideig a Tájháznál és a plébánián, majd a Generációk Házában volt lehetőségünk programokat tartani. 2017-ben az önkormányzat jóvoltából újból lett cserkészotthonunk. Ez nagyban megkönnyíti mindennapjainkat, programjaink szervezését, megvalósítását. Tavaly – támogatásból – egy nagy szaleltit építettünk, ami alá befér a csapatunk. A faanyagot a Grand-Ács Kft adományozta, amit ezúton is köszönünk.

A rendszeres őrsi foglalkozások, a közös kirándulások, a többnapos portyák, a pilisi cserkészekkel való közös programok (Pilisi Cserkész Találkozó), a 10-12 napos nyári nomád táborok egy életerős ifjúsági közösséget formáltak, aminek jelenléte a falu életében is egyre érzékelhetőbbé vált a nemzeti és egyházi ünnepek, falurendevények, társadalmi munkák során. Azóta is együtt ünnepeljük a faluközösséggel a bányásznapot, ami egybekapcsolja a múltat és a jelent.

2005-ben létrehoztuk az Őrláng Egyesületet a cserkészcsapat ifjúságnevelési és foglalkoztatási céljainak hatékonyabb elérése érdekében. Évről évre nagy segítséget jelent ebben a munkában az önkormányzattól kapott anyagi támogatás, amit ez úton is köszönünk.

Az évek, évtizedek alatt nagyra nőtt csapatunk, és sok száz gyermeknek adott lehetőséget a természetközeli, tevékeny életre, a közösségben megélt élményekre. Ma a két évente tartott toborzáson felnőtt cserkészeink gyermekei jelent-

keznek, és ez a folytonosság már kisebb történelem. Mécs László gondolataival folytatva:

Nagy kert. S amerre nézek, száz rózsza rózsa hátán, ráfutva fára, falra, ribizkén ül, salátán, vad összevisszaságban, befonva minden ösvény, s bimbó bomol belőlük özönnel, egy se fősvény.

Így aztán főhet a fejünk, hogy programjainkon megszólítsuk százfős közösségünk minden tagját, a tízévesektől egészen a huszonevesekig, és a korosztályra jellemző életkori sajátosságokhoz igazítsuk azokat. Istennek hála, fiatal, képzett cserkészvezetőink lelkesen helytállnak és megfelelnek a kihívásoknak. Főleg érzékelhető ez a pandémia alatt, amikor kreatívan igyekeznek őrseiket, rajaikat egyben tartani. Ez nem kis feladat, hiszen számunkra a személyes találkozás, a közös játék és cselekvés lételem.

Tudjuk, hogy nagy kihívások előtt áll a világ és minden közösség, így csapatunk is. Igyekszünk a kor kihívásaira megfelelő válaszokat adni, megtartva az alapítói értékeket: tisztelet Isten, haza, család, embertársaink és a természet iránt.

A cserkészlet megalapítója, Lord Baden-Powell szavaival: „Hiszem, hogy Isten azért helyezett bennünket ebbe a világba, hogy boldogok legyünk és örüljünk az életnek.” Bízunk abban, hogy csapatunkban még sok gyermek átélheti ezt az örömet, és lehetőséget kap a személyes fejlődésre, a közösség megtartó erejének átélésére.

Köszönjük az Égieknek, úton járó társainknak minden erkölcsi és anyagi támogatást. Bízunk abban, hogy jubileumi rendezvényeinken közösen is ünnepelhetünk.

Kovács Gábor csapatparancsnok

2015. június 21., évvzáró táborúzt, ígérttételel

1997. július 14–24., Cserhátszentiván

Rendhagyó születésnap

Lassan öt hónapja zajlik online térben a cserkészlet. A kis őrök néha kimennek a szabadba, kirándulnak vagy épp számháborúznak, de ezeket a kirándulásokat is nehéz kivitelezni a járvány idején. A vezetőkkel folyamatosan tartjuk a kapcsolatot, online őrgyűlésekről adunk át ötleteket egymásnak, mindent megteszünk, hogy a gyerekek ne veszítsék el lelkesedésüket ebben az időszakban.

Persze minden hónapban akad valami izgalmas. Február 22-én ünnepeltük a cserkészlet alapítójának, Bi-Pi-nek, és feleségének, Olave-nek közös születésnapját. Bi-Pi (Robert Baden-Powell) 1857-ben született Londonban. A brit hadseregben szolgált Indiában és Afrikában, eközben katonai felfedezésekről, felderítésekről írt könyveket, amelyeket leginkább fiatalok olvastak. Ezek alapján adta ki a Cserkészlet fiúknak című könyvet, melynek ötleteit 1907-ben meg is valósította az első cserkész tábor keretein belül, Brownsea szigetén. Ezt tekintjük a cserkészlet kezdetének.

Ezt a napot nemzetközi szinten Thinking day-nek hívják. Szokássá vált, hogy aznap minden cserkész egyenruhát visel, akár munkában, akár iskolában van, így tisztelegve alapítónk előtt. Mi sem tettünk másképp, sokan inget viseltünk, még akkor is, ha iskola helyett csak otthon voltunk.

Az élet továbbra sem áll meg, közben szépül cserkészotthonunk kertje is, és reméljük, hogy mihamarabb találkozhatunk.

Kovács Blanka Erzsébet őrvezető

PILISSZENTIVÁN BÁBÁI

Május 5-én van a bábák és szülésznők nemzetközi napja, és ebben a hónapban tartják a születés hetét is. Ebből az alkalomból visszaemlékezünk a szentiváni bábákra.

A 20. század közepéig az asszonyok többsége nem orvos, hanem baba segítségével, a saját otthonában szülte meg a gyermekét. A baba feladata elsősorban a szülés folyamatának felügyelete volt. A szüléskor a baba beavatkozásokat nem végezhetett, szülészeti eszközöket nem használhatott. Komplikációk esetén azonnal orvost kellett hívnia.

Községünk 1900 előtti bábáiról nem sokat tudunk. A halotti anyakönyvekben két baba adatait sikerült eddig megtalálnom. Bognár Gertrud özvegy bábaasszony 1856 augusztus 10-én, 58 évesen halt meg (Csaba és Szentiván volt a bejegyzésben mellé írva), és az 1859. február 5-én, 80 évesen, özvegyen meghalt Metzger Józsefné Hermann Annamáriánál is „obstetrix”, azaz baba szerepelt foglalkozásként.

Anyja és lánya

Pilisszentivánon az 1900-as évek elején Maresch Józsefné Pernitz Teréz (1869–1940) volt a bábaasszony. A család Brennbergből érkezett Szentivánra, valószínűleg a bányanyitásra toborzott bányászokkal, eredeti lakóhelyük Ritzing volt. Egyik leánya, Neubrandt Péterné Maresch Mária (1892–1950), akit „Mariil pázli”-nak hívták a rokonok, 1924-ben már hivatalosan községi szülésznő volt Pilisszentivánon. Az ő leánya, Kati néni mesélte, hogy eleinte anyja és lánya is dolgozott még bábaként. Nagyon sokszor napokig távol volt az édesanyjuk, ha problémás szülés volt. A papa sokszor vitte utána (ha csecsemő volt a családban) egyik-másik gyereküket, hogy megszoptathassa.

Tuschek Mártonné Keszler Katalin (1905–1971)

Lányát, Mernyei Györgyné Tuschek Máriát kérdeztem, mire emlékszik édesanyjáról. Neki is leginkább az maradt meg,

Neubrandt Péterné és családja

hogy sokszor hívták éjjel is, és egyik-másik szülésnél napokig elmaradt. Azt is mesélte, hogy a faluban Mela néni (Surnovszky Melánia óvónő) megszervezte, hogy ha szegény anyuka szült, a módosabb családok felváltva küldtek ebédet a gyermekágyasnak. Arra is emlékszik, hogy az orosz idők alatt papírt kapott az édesanyja az orosz egészségistől, hogy ne legyen baja, ha járőrökkel találkozik, sőt egy vajúdónak segített is szülésnél. A második világháború után Nagykovácsiról motorral jöttek érte, mert a kitelepítés után nem volt baba a faluban.

Mikor 1950-ben meghalt Neubrandt Péterné, Tuschek Mártonné lett a községi baba. Júlia nevű leánya is elvégezte a szülésznőképzőt, de nem dolgozott bábaként, Solymáron a körzeti orvos mellett volt asszisztensnő.

Laczkó Jánosné Metzger Mária (1917–2011)

Az ő tanítatására a plébános beszélte rá a szülőket. 1941-ben végzett, majd Léván a kórházban kapott állást, mert akkor a Felvidék Magyarországhoz tartozott. 1945-ben jött haza a csecsemőjével. Egy ideig otthon volt és a háziak gyerekeire is vigyázott.

Lánya, Laczkó Mária azt meséli, sokszor éjszaka jöttek az édesanyjáért, 1956-ban viszont a férfiak a zavargások miatt csak a kertek alatt mertek közlekedni, így egyedül kellett mennie a szülő nőkhöz. Többször megállították a járőrök, de szerencsére nem lett semmi baja. Lányát sokszor elvitte magával, mikor a szülés után látogatta a gyermekágyas asszonyokat. Néhány napig ugyanis a baba besegített az újszülött körül, az édesanyját és a babát is ellátta.

Egy kis ideig még baba volt, aztán letette a körzeti ápolónői vizsgát és egészen 1978-ig dr. Bittvai István mellett asszisztenskedett.

Említésre méltó még Pacsnik Mária (Mici), aki ugyan nem dolgozott a faluban szülésznőként, viszont megszűnéséig az Országos Bábaképzőben, majd a Klinikán több szentiváni gyereket is a világra segített.

Ha teljeskörűen fel akarjuk tární Szentiván bábáinak történetét, az természetesen még sok kutatást igényel.

Ziegler Ágota

Tuschek Mártonné Keszler Katalin

Készül a bányászkiállítás

A járványügyi korlátozások fokozatos feloldásának köszönhetően egyre aktívabbá válnak a helyi civil egyesületek is. A Pilisszentiváni Helytörténeti Egyesület háza tájáról friss hírek érkeztek, a részletekről Kovács Zoltánt kérdeztük.

Nemrég kezdődtek a munkák, melyek során egy bányászati kiállítóhelyet rendeznek be a József Attila utcai múzeum-épületek egyikében – számolt be az egyesület elnöke. A kiállítást a szeptemberi bányásznapon szeretnék megnyitni egy kis ünnepség keretében, ha az akkor érvényben lévő járványügyi intézkedések megengedik majd. A tervezett kiállítás a 19–20. századi modern bányászat történetét fogja bemutatni, hiszen ez az időszak fontos szerepet játszott Pilisszentiván mostani arculatának kialakulásában.

A munkálatok során létrehoztak egy könyvtároló helyiséget és polcrendszert szereltek fel. A tavaly nyert pályázati összegből már korábban elkészült három nagy üvegvitrin, ezek mellé kerülnek majd kisebbek is, az apróbb tárgyak bemutatásához. A kiállított tárgyak között található majd bányában használatos szerszámokat, csákányt, lapátot, fúrószárazakat, valamint geodéziai műszereket és bányamentő készülékeket.

A gyűjtemény részét képező több ezer fotóból válogatás készül, melyeket plakátkeretekbe foglalva helyeznek a falakra, mellettük helyet kapnak majd régi iratok. Ezeknek a dokumentumoknak a katalógizálása jelenleg is folyik. Emellett a soproni bányászmuzeumtól sikerült megvásárolni egy oktatófilmet, melyet Pilisszentivánon, a bányában vettek fel. Ennek már elkészült a digitalizálása, és a kiállítóterben elhelyezett tévékészüléken tervezik bemutatni. Készülőben van egy „családfa” is a pilisi szénmedence négy – pilisszentiváni, pilisvörösvári, solymári és nagykovácsi – bányáüzeméről.

A szentendrei Ferenczy Múzeum szervezésében folytatódna a régészeti munkálatok a Hárs-erdőben, ahol kelta és kora római kori épületmaradványokat fedeztek fel. Jelenleg a helytörténeti egyesület tagjai az eddig feltárt részeken állagmegóvást végeznek, és amint folytatódna az ásatások, megkezdik az önkéntes segítők szervezését a feltárási munkákhoz. Ezek a leletek a másik múzeumépületbe fognak kerülni.

Az egyesület továbbra is figyeli a pályázati lehetőségeket. Idén is benyújtották pályázatukat a Bethlen Gábor Alap által kiírt Magyar Falu Programba, ennek eredményét még várják. Ha elnyerik a támogatást, egy bányát szeretnének berendezni a bemutatóter alatti pincében. Ezenkívül 800 000 forint támogatást kaptak munkájukhoz a település önkormányzatától.

Kovács Zoltán elmondta, hogy szeretnék újra lendületbe hozni az egyesületi életet, ami a korlátozó intézkedések miatt megtorpant az utóbbi időben. Ennek részeként az egyesület tagjai áprilisban sétát tettek a Jági-tanösvényen, készülnek a május 15-ei falutakarításra, május 29-én pedig tisztújító közgyűlést tartanak.

Szentiváni Újság

Új rózsabokrok

A német nemzetiségi tanösvény rózsaszküvös állomásán rózsatövek és az előttük álló névtáblák örökítik meg a településen megkötött kilenc rózsakodalom időpontját és az érintettek neveit, ám mostanra szükségessé vált a bokrok cseréje, mert tönkrementek, kiégtek. Bízva abban, hogy az új rózsabokrok élettartama növelhető, korszerű öntözőrendszert építettünk ki, mely gondoskodik a rózsabokrok folyamatos vízellátásáról, valamint szegélyt kaptak, hogy a gyepes felületől elkülönüljenek és esztétikusabb kinézetet biztosítsanak az állomáson. Az újra pompázó rózsabokrokkal továbbra is várjuk a tanösvény iránt érdeklődőket.

Koczó Dóra német nemzetiségi képviselő

HASZNOS SEGÍTŐINK A KERTBEN

Apró élőlények nagy feladattal

Hazánkban a növények ivaros szaporodásában főként rovarok működnek közre. Egyre többet lehet olvasni arról, hogy ezeket a sérülékeny élőlényeket milyen veszélyek fenyegetik.

A beporzók érzékenyen reagálnak már környezetük egészen apró változásaira is, így a nagyüzemi, nagyábrás mezőgazdálkodás térhódítása, az ezzel járó fokozott vegyszerhasználat, élőhelyeik folyamatos zsugorodása és átalakulása, a klímaváltozás közvetlen és közvetett hatásai rájuk nézve végzetesek lehetnek. Teljes eltűnésük az ember számára is sorsdöntő fordulat lenne, hiszen a létünk alapját jelentő természeti rendszerek is hamar összeomlanának beporzók nélkül. A termesztett növények kétharmada, élelmiszereink egyharmada kötődik a pollinátorok szorgalmas munkájához. A beporzás fontos ökoszisztéma-szolgáltatás az anyatermészet részéről, mely hiába nem kerül egy fillérünkbe sem, mégis megfizethetjük az árát, ha nem becsüljük meg kellően.

Beporzó szervezetek körülöttünk

A beporzókról legtöbbször a vadvirágos réten döngicsélő házi méhek jutnak az eszünkbe, akik szorgosan gyűjtik a virágpórt a lábukon lévő kosáráikba, illetve kaptárunkban készítik a mézet. A beporzást azonban ennél jóval többen végzik, a házasított méheken kívül számos vadon élő ízeltlábú is részt vesz benne, nappal és éjszaka egy-

A beporzás a virágos növények ivaros szaporodásának az a mozzanata, amikor a magkezdeményre vagy a női ivarlevélre (termő vagy bibe) a hím ivarlevelekből (porzó) virágpórt (pollen) kerül. Attól függően, hogy mi a közvetítő élőlény vagy közeg, beszélhetünk állat-, ember-, víz-, illetve szélbeporzásról is.

aránt. Dundi poszméhek, dongók, magányos méhek, darazsak, lepkek, bogarak, legyek, poloskák, kabócák, sáskák, szöcskék, de még a pókok is mind-mind kiveszik a részüket ebből a különleges folyamatból. Van, akit a pollen vagy a nektár csal a virágra, de például a ragadozó fajok zsákmányállataik után kutatva kapcsolódnak be a beporzásba.

A növény- és állatvilág szoros összefonódását, egymásra épülését mutatja, hogy a különböző alakú és színű virágok megtermékenyítését más és más – az adott virágtípusra specializálódott – ízeltlábúak végzik. Egy hétköznapi példa a paradicsom beporzása. A poszméhek, ahogy beszállnak a virágba, rezgést keltenek szárnyaikkal. Ez szükséges ahhoz, hogy a portokok felnyíljanak, és a virágpórt szállíthatóvá váljon.

Főként a dongókhoz és poszméhekhez kötődik az ajakosvirágúak családjába tartozó mezei zsálya megporzása is. A virág alsó ajka leszállópályát biztosít a rovar számára, amely a nektárt keresve elkezd a virág szűk részei felé tartani. Mozgolódásával egy apró „pedált” nyom meg, ennek hatására a virág felső ajkában található dupla porzósál rácsapódik a rovar szőrös hátára, amely ezután virágról virágra szállva viszi magával a pollent és végzi el a beporzást.

Az ízeltlábúak odacsalogtatására, a virágpórt célba juttatására a növényeknek is számos, igen bonyolult taktikája van. A zárvatermők nagy része nektárral jutalmazza segítőit, a hazai orchideafélék képviselői közül a bangók virágai pedig egy-egy rovarfaj alakját és mintázatát utánozzák. Az állatokat sem kell féltetni, a lepkek pödörnyelve például kiválóan specializálódott arra, hogy gazdájuk még az egészen öblös virágokból is képes legyen kinyalogni a nektárt.

Jövő beporzók nélkül?

Az emberiség már talán kezdi felismerni, hogy a beporzók veszélyben vannak, és velük együtt az ember is, azonban tetteink és fejlesztéseink a legtöbb esetben mégsem a beporzók védelmét és élőhelyeik fenntartását célozzák. Több utópisztikusnak tűnő írásba futhat bele az ember, hogy milyen lenne a jövő beporzók nélkül, milyen technológiai megoldásokon dolgoznak a kutatók, hogyan próbálják helyettesíteni az ízeltlábúkat gépekkel, illetve emberi erővel.

Az ember találékonysága nem ismer határokat. Egyes írások arról számolnak be, hogy apró drónokkal kívánják helyettesíteni a rovarok munkáját. Arra sajnos bőven akad példa, hogy az embernek aktívan be kell kapcsolódnia a kultúrnövények megtermékenyítésébe. Kínában például a gyümölcsfák megporzását az emberek – rovarok hiányában – kézzel végzik. Japánban a legszentebb esemény, a cseresznyevirágzás sem működne már emberi erő nélkül. Több országban a paradicsom megporzását apró, a poszméhek rezgést imitáló készülékekkel végzik. A példák főként Amerikából és Ázsiából kerülnek ki, ahol szinte teljesen eltűntek a beporzók. Biztos ez a jó irány?

Mit tehetünk a beporzók védelméért?

Országosan már több természetvédelmi szervezet a beporzók ügye mellé állt, azonban magunk is sokat tehetünk a beporzókért kerti munkáink során.

- Ha kertés házában élünk, hagyjunk természetes állapotban néhány foltot, ahol nem vágunk fűvet, nem gyomlálunk, nem használunk növényvédő szereket, nem söpörjük el a lehullott leveleket. Ezek rendkívül hasznos bújóhelyek és legelők az ízeltlábúak számára, mindemellett, hogy az áttelelő fajoknak is segítenek átvészelni a hideg hónapokat.
- Lehetőség szerint kerüljük kertünkben a vegyszerhasználatot. Nincs szomorúbb látvány, mint amikor a virágba borult, frissen permetezett gyümölcsfák alatt rovarok száza pusztulnak el mérgezésben egy elhibázottan időzített beavatkozás miatt.
- Ha ültetésbe kezdünk, érdemes beporzóbarát növényfajokat telepíteni. A gyakori fűszernövények, gyógynövények szinte mind alkalmasak erre a célra, így dupla hasznat hajtának kertünkben. Ilyen növények például a kamilla, a levendula, a rozmaring, a menták és zsályák, a kakukkfűvek, a borsikafű, a citromfű, a kasvirág, a szurokfű vagy éppen a hagymafélék.
- Nagyanyáink kertjében mindig megbújt az ágyások között néhány foltban körömvirág, szarkaláb, illetve magasra szökő kapor. Ha kertünkben zöldségeket, gyümölcsöket termesztünk, csalogathatjuk a beporzókat a veteményesbe ültetett, díszként sem utolsó egygyári fajokkal is.
- Ha kertünkben van elegendő tér, akkor bőséges nektárt adó cserjéket és fákat is ültethetünk a beporzók és természetesen a saját örömünkre. Ha becsukjuk a szemünket, szinte érezzük is a hárs, a kökény, a galagonya pompás illatát. Jó választás lehet továbbá a húsos som, a sóskaorbolya, a házi és barkócaberkénye is, mint ehető termésű fásszárú.
- Törekedjünk arra, hogy őshonos fajokat ültessünk, amelyek kertünkben kiszabadulva nem okoznak kárt a természetes növényvilágban.
- Érdemes úgy kiválasztani a fajokat, hogy egészen kora tavasztól késő őszig legyen olyan növényünk, ami éppen virágzik.
- Manapság jobbnál jobb ötleteket találunk, hogyan is tudjuk a kertünkben marasztalni a beporzókat. Készíthetünk számukra rovarhotelt. Ez amellyel, hogy hasznos segítség az ízeltlábúak számára, rendkívül izgalmas terepet ad a beporzók megfigyelésére is. Nem kell hozzá kertés ház, kihelyezhetjük ablakpárkányunkra, balkonunkra is.
- Nyári időszakban ne feledkezzünk meg a rovarok itatásáról sem.

2018-ban hazai kezdeményezésre került be zöld jeles napjaink közé március 10., a beporzók napja. Az ünnepnap a beporzásért felelős élőlények ökoszisztémában betöltött, létfontosságú szerepére hívja fel a figyelmet, emellett utat mutat, mit tehetünk a védelmük érdekében. A méheknek külön világnapjuk van, ami április 30-ára esik.

A változatos kialakítású, növényekben gazdag kert vagy éppen balkon a beporzókon túl a kételtűek és hullők, a madarak, valamint a kisemlősök megtelepedését is lehetővé teszi, melyek tovább növelik kertünk sokszínűségét. Vigyázzunk közösen hasznos kis kerti segítőkinkre!

Tóthné Becsei Katalin
Pilis Len Látogatóközpont

A Faluszépítő Egyesület programjai

A „Pilisszentivánért” Faluszépítő és Környezetvédelmi Egyesület 31 éve tevékenykedik. Azóta közösségünk sok-sok sikeres kezdeményezést és megvalósult eredményt tudhat magáénak az egyesületi tagok lelkes munkájára.

Az egyesület célja továbbra is az, hogy segítse a község építészeti, környezeti és természeti értékeinek megőrzését, korszerű és esztétikus fejlesztését,

szépítését. Szeretnénk folytatni lakóhelyünk hagyományainak ápolását, erősítve az itt élők szeretetét szülőhelyük, otthonadó környezetük iránt.

Ennek érdekében az idei évben is szervezünk az érdeklődők részére összejöveteleket, kirándulásokat, figyelemfelhívó akciókat, különös tekintettel a környezetvédelemre, a hulladék-szemlélet formálásra és a lakosság körében nagy érdeklődésre számot tartó kiskerti virágok és vetemények csereberéjére.

Már szervezés alatt van az első kirándulásunk május végén, amelynek során a rododendron virágzását tekintjük meg a Jeli Arborétumban. Júniusban nagy érdeklődésre számítunk a Magaságys titkai és a Házi komposztáló című előadásunkon, amely hasznos ötletekkel, tanácsokkal segíti a lakosságot, például a hulladék újrahasznosítását illetően. A kicsikre is gondolunk, nekik egy Rovarhotel-készítés elnevezésű kézműves programot szervezünk a Pilisi Len Látogatóközponttal közösen.

Szeretettel várunk az egyesületbe mindenkit, aki tenni szeretne a környezetéért, és természetesen nagyon szívesen várjuk az ötleteket is, ki hogyan fejlesztené, szépítené környezetét, hol látná szívesen a segítséget, vagy hol segítené szívesen.

Sárosi-Kernya Izabella
A „Pilisszentivánért” Faluszépítő
és Környezetvédelmi Egyesület új elnöke

Az egyesület megújult Facebook-oldala elérhető a mellékelt QR-kód mobiltelefonos beolvasásával.

IMPRESSZUM

Főszerkesztő: Sólyom Ágnes

Munkatársak:

Komáromi-Bauknecht Hajnalka újságíró,
Lichtneckert Eszter olvasószerkesztő-korrektor,
Mester-Kovács Erzsébet szerkesztő-újságíró,
Palkovics Mária szerkesztő-újságíró, Szima Roland tördelő

Felelős kiadó: Pilisszentiván Község Önkormányzata
Nyomdai munkák: Virtuóz Kiadó és Nyomdaipari Kft.
Felelős vezető: Tolonics Gergely
Megjelenik havonta 1500 példányban.

SZERKESZTŐSÉG ÉS HIRDETÉSFELVÉTEL

06 30 971 3161, szentivaniujsgag@buzamezo.hu

2021/MÁJUS

A lapszámot május 7-én zártuk.

A címlapon: Elsőáldozás, fotó: Szima Roland

KÖVETKEZŐ LAPZÁRTA

2021. július 12. A júliusi szám július 28-án jelenik meg.

TERJESZTÉS

Az újság kéthavonta jelenik meg és minden pilisszentiváni háztartásba eljut. Terjesztéssel kapcsolatos ügyintézés: Balasi Anikó kulturális referens
balasianiko@pilisszentivan.hu, 06 30 126 1442

Hirdetési lehetőség a Szentiváni Újságban

Május végén megújult formában és terjesztéssel jelenik meg a Szentiváni Újság. A lap nyomtatott formában mostantól kezdve kéthavonta, de kibővített tartalommal, 20 oldalon jelenik meg, és minden szentiváni háztartásba ingyenesen eljut.

Megrendelési igényüket jelezhetik telefonon vagy e-mailben a következő elérhetőségeken:

06 30 971 3161
szentivaniujsgag@buzamezo.hu

Hirdetési méretek és árak:

Hirdetési méret	Szélesség x magasság	Ár
1/1 (~A4 teljes oldal)	182 x 233 mm	40.000 Ft
1/2 (~A5 fekvő)	182 x 114 mm	20.000 Ft
1/4 (~A6 álló)	88,5 x 114 mm	10.000 Ft
1/8	88,5 x 54,5 mm	5.000 Ft
1/16	42 x 54,5 mm	2.500 Ft

FALUTAKARÍTÁS

Közösségi összefogással tisztult meg Pilisszentiván május 15-én, szombaton. A programot Marlokné Somogyi Ildikó képviselő szervezte meg és fogta össze, a civil szervezetek – a horgászegyesület, a tűzoltó- és polgárőr-egyesület, a nyugdíjas-egyesület, a Faluszépítő Egyesület és a nagycsaládosok – mellett képviselők és szentiváni lakosok egyaránt csatlakoztak. A zsákokat és kesztyűket az önkormányzat biztosította, a szemet elszállítását is ők vállalták, a résztvevők pedig csokit kaptak köszönetképpen.

A falu belterületének takarítása egész évben folyamatos, a mostani akció inkább a bel- és külterületek határára irányult, ahová sajnos még mindig nagyon sokan hordják ki a veszélyes és a kommunális hulladékot. A településrészeket felosztották az akcióban részt vevő önkormányzati képviselők között, így a következő területeken folyt a szemétszedés: a Slötyi és környezete (Poppréné Révay Gyöngyi), a lakótelep környezete és a templomhegyi fenyves (Marlokné Somogyi Ildikó), a buszfordulótól a Jági-tóig és a Kálvária területe (Őri Lajos), a Kuczmag-rét és az orvosi rendelő környezete a Jókenyérig (B. Szabó Károly), a papi földektől a Hungária-telepen át a Jági-tóig (Richolm Erik).

A legszennyezettebb rész a fentiek közül a Hungária-telep mögötti terület volt, ahol hatalmas mennyiségű illegálisan lerakott hulladékot szedtek össze, és még így is maradt belőle bőven.

PM

Megszülettek

Juhász Emília
2021. 03. 05.
Anyja: Bolla Eszter
Apa: Juhász Róbert

Válóczi Márton
2021. 03. 01.
Anyja: Lantos Anna
Apa: Válóczi András

Darabos Róné Melissza
2021. 03. 03.
Anyja: Darabos Leonetta
Veronika
Apa: Szendrei Szabolcs Ferenc

Rausch Levente
2021. 03. 27.
Anyja: Tóth Tímea
Apa: Rausch Márk

Harmat Zente
2021. 04. 04.
Anyja: Lakatos Réka
Apa: Harmat Ádám

Góliát
Gumiklinika

ÚJ ÉS HASZNÁLT, 80-90%-OS ABRONCSOK
EXTREM MÉRETEKBEK IS!

*használt és új abroncsok értékesítése
*gumiszereles 10-23"-ig
*centrozás
*gumiabroncs és felni javítás
*szezonalis gumifelni tárolás
*alu- és lemezfelni értékesítése (új és használt)

2085 Pilisvörösvár, Budai út 18/A
(Toyota kereskedés mellett)
Tel.: (+36) 30/606-5921
(06) 26/331-897

Szervizünkben a raktárról vásárolt új abroncsok szerelése díjmentes.

www.goliatgumi.hu

PILISSZENTIVÁN 2021

NAPFORDULÓ ÜNNEPI SÉTA

Körbe-körbe karikába, a tavat körbe járva...

2021. JÚNIUS 18. 17–22 óra

KÉSZÍTS SAJÁT NAPKERÉK-KOSZORÚT

A tó körüli sétányon járva-kelve végy egy karikát, fűzd rá a szalagot, egy-két hajtás, néhány aranyló napraforgó és mire körbeérsz, kész a koszorúd!

KÉT VILÁG KÖZÖTT – FÁKLYÁS GYERMEKRAJZ-KIÁLLÍTÁS

A szentiváni gyermekek idei alkotásai a mese és valóság, a fény és sötétség, az elmúlás és az újjászületés témáját járják körbe.

SZENT IVÁN-I TŰZ A TÓ TÜKRÉN

Alkonyat után az idén is felgyullad a fáklya, meleg fényénél társaloghatunk, merenghetünk.

A kormányzati intézkedésekre való hivatkozással, különös tekintettel arra, hogy a rendezvények 2021. augusztusig védettségi igazolvánnyal látogathatók, az idén ünnepi sétára hívjuk Önöket. A sétát mindenki a járvány elleni védekezés érdekében elrendelt védelmi intézkedések betartása mellett teheti meg. Köszönjük együttműködésüket!

